КАФЕДРА ДЕРЕВЯНИХ ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ
КАФЕДРА МІДНИХ ДУХОВИХ ТА УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ
КАФЕДРА СВІТОВОЇ МУЗИКИ

Оркестровий клас
(Біг Бенд)

Освітній ступінь	Магістр	**Курс**	1,2
Спеціальність	**025 «Музичне мистецтво»**	**Семестр**	1,2,3
Освітньо-професійна програми	«Музичне мистецтво»		

Статус	Обов'язкова	**ECTS**	14
		Годин	420
		Практичні години	288
		Самостійна робота	132
Форма контролю	залік		

Інформація про викладача

ПІБ	**Саратський Олександр Наумович** викладач кафедри світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України
e-mail	alexsaratsky@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Курс «Біг-Бенд (джаз оркестр та основи імпровізації)» розроблено з метою вивчення студентами основних положень щодо становлення і розвитку оркестрового ансамблевого джазового виконання та його ролі у формуванні музичного професіоналізму. У виборі тем і напрямків данного курсу враховано його актуальність і проблематику, що дає можливість більш глибокого та диференційованого аналізу джазового оркестрового виконавства та його напрямків та різноманітних стилів у контексті українського та світового джазу. Підготувати студентів до професійної оркестрової практики сучасного музичного мистецтва

Крім того, в рамках курсу, студентам пропонується проповжувати знайомство з основами джазової гармонії та основами імпровізації.

Мета курсу: виховання кваліфікованого музиканта, педагога активного та грамотного учасника оркестрового колективу, джазового ансамбля, набуття професійних вмінь та навичок, засвоєння виконавської культури, спіцефічних джазових інтонаций та

особливостей «свінгового» ритму, основам джазової імпровізації, та зорієнтувати студентів у процесах джазової культури.

Основні завдання курсу «Біг Бенд (джаз оркестр та основи імпровізації)» - підготовка високопрофесійних оркестрових виконавців та солістів джаз-ансамблів. Формування комплексу знань щодо проблеми ансамблевого та оркестрового виконавства в Україні та світі.

сформувати у студентів-виконавців наступні **компетентності.**

Загальні:

- Здатність виконання оркестрової партії з усіма авторськими позначками, з відчуттям строгого ритму, штрихів, динаміки, характеристики та змісту твору.
- Читання з аркуша невідомої оркестрової партії
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні:

- Розвинути художнє мислення студентів
- Розкрити значення взаємозв'язків джазової та академічної культур.
- Навчити основам джазової імпровізації.

У результаті вивчення курсу студенти мають **знати:**

- історичну обумовленість та історію зародження джазу причини змін принципів музичного мислення в різні історичні періоди;
- ментальні особливості музичного мислення представників різних джазових стилів;
- закономірності формування та розвитку основних «синтетичних» жанрів американської музики;
- основи джазової імпровізації.

Вміти :

- Досконало володіти технологією гри в оркестрі (виставлення штрихів, аплікатури, прийомів гри дихання, «блюзових» нот, «свінгових» ритмічних особливостей)
- Опрацьовувати навчальну та популярну літературу оркестрового, зокрема, джазового виконавства.
- Досконало виконувати сольні партії та імпровізаційні соло.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7.Здатність до міжособистісної взаємодії

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)

СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.

СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.

СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання:

ПНР 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності
ПНР 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
ПНР 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
ПНР 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
ПНР 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
ПНР 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Перелік тем

1. Уміння вільно орієнтуватися у своїй оркестровій партії: відчуття ритму, динаміки, штрихів, темпу, характеру звучання.
2.Формування навичок гри в ансамблі, уміння чути загальне звучання колективу і знаходити себе в ньому.
3. Вивчення музичних творів, запланованих для виконання.
4. Використання джазових прийомів (свінгування, інтонаційне використання «блюзових» нот)
5. Спроби гармонізувати мелодію та імпровізація по заданній гармонії
6. Застосування практичних навичок гри на інструменті , здобутому у класі фаху.
7. Розвиток гармонічного мислення і відчуття ритму.
8. Розуміння і точне виконання концертних і технічних вимог керівника.
9. Знання творчого репертуару оркестра.
10. Удосконалення практики імпровізації на задану гармонію, та використання цих навиків на практиці.
11. Участь у концертній діяльності оркестру.
12. Розвиток художньо-виконавських навичок і здібностей у роботі біг-бенду.
13. Поглиблення роботи над розвитком умінь та навичок колективного виконавства, гри в ансамблях, інтерпретації музичних творів.
14. Уміння на високому технічно-художньому рівні зіграти будь-яку оркестрову партію у своїй групі.
15. Транспортування своєї партії на секунду вниз чи вгору.
16. Знання та вміння використовувати джазові прийоми в інтонації та ритмиці (свінг).
17. Активна участь репетеційно-творчій та концертній діяльності біг-бенду.
18. Виконання концертмейстерських завдань в біг-бенді.
19. Досконале виконання сольних партій та імровізаційних соло.
20. Опрацювання навчальної та популярної літератури оркестрового, зокрема, джазового виконавства.
21. Знання джазового репертуару та різних напрямків та стилів.

22. Активна участь у репетиційно-творчій, концертній та студійній діяльності Біг Бенду.
23. Результативна робота з підготовки до концертних виступів як концертмейстер.

Форми та технології навчання

практичні заняття

1. Організаційно-творча робота.
Розподіл студентів за групами оркестру. Призначення концертмейстерів груп. Обрання концертмейстера та інспектора оркестру. Складання розкладу роботи оркестру. Ознайомлення з репертуарним планом, планом репетиційно-творчої та концертно-виконавської роботи.
2. Настроювання та розігрування Біг Бенда.
Настроювання оркестру під фортепіано. Розігрування оркестру як програвання знайомого репертуару, різного за характером та фактурою викладання.
3. Ознайомлення з новим музичним твором.
Визначення концертних, творчих і технічних завдань та методів їх вирішення. Програвання твору в стриманому темпі. Редагування оркестрових голосів. Уточнення штрихів, особливості ритму та інтонації.
4. Робота над твором.
Індивідуальне засвоєння музикантом своєї позиції. Роз'яснення керівником технічних засобів, методів подолання складностей. Визначення характеру, динаміки й темпу музичного твору.
Контроль та оцінка індивідуальної роботи студентів. Перевірка вивченних оркестрових партій, як індивідуально, так і з усім складом оркестру.
5. Робота над музичним твором окремими групами
Досягнення якісного строю, тембрального, динамічного ансамблю, синхронності штрихів. Робота над якістю звучання, стильовими ознаками твору.
Подолання технологічних труднощів. Досягнення внутрішнього ансамблю, якісного звукового наповнення в кожній із груп оркестру.
Спроба солістів оркестру гармонізації на задану тему.
6. *Об'єднання груп в єдиний виконавчий ансамбль*.
Загальна репетиція з новим складом оркестру. Досягнення звукового балансу, чистоти інтонування, синхронності, технологічного відпрацювання деталей. Уточнення динаміки по вертикалі. Робота над єдиним темпом, штрихами, фразуванням. Досягнення загального виконавського ансамблю, свободи, артистизму, досконалості, задоволення від якісного колективного музикування.
7. Теорія і гармонія в джазі.
«Мистецтво імпровізації». Вивчання професійних теоретичних робіт Рассела і Мехігана. Джазова гармонія: теорія і практика. Характерні фактурні моделі для різноманітних музичних інструментів (ф-но, саксофон, труба, гітара). Техніка джазового акомпанементу.
"Джазові" лади (поєднання блюзового та лідійського ладу). Тритонові заміни, еліпс, секвенціювання.
8. Робота над репертуаром
Програвання раніше вивчених музичних творів. Поєднання та чергування роботи над новими творами з повторенням раніше вивчених, постійне підвищення загальної кваліфікації, виконавчькоі майстерності оркестру. Досягнення високоїтворчої та загальної дисципліни в колективі.
Програвання не важких за фактурою та технічними ознаками творів для вдосконалення читання з аркушу. Накопичення творчого репертуару. Програвання щоразу все більшої

кількості музичних творів, при дотриманні належного рівня і відповідальності виконання. Прогонні репетиції.
9. Підготовка до концертного виступу чи звукозапису
Добір репертуару до концерту залежно від типу і мети концерту(програмний, тематичний, сольний ...)Проведення загальних програмних репетицій. Уточнення послідовності творів.

Навчальні ресурси

Усі лекції курсу забезпечені презентаціями ZOOM.

Необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідні групи Facebook, Messenger.

Методи навчання

Підсумковий контроль:

– аналітичний: аналіз самопідготовки студента;

– практичний: гра оркестрових партій. Всі учасники оркестру повинні готуватись до кожної репетиції як самостійно, так і з партнером по пульту. Наявність групових репетицій. Систематичне відвідування оркестрових репетицій. Від всіх студентів-оркестрантів вимагається:

- технічне опанування партій;
- набуття навичок ансамблевої гри, колективно-образного мислення
- навики джазової імпровізації

Підсумковими формами контролю з дисципліни є заліки - 1,2,3 семестри.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та виступи на семінарах	20
2.	Гармонізація заданих мелодій	20
3.	Відвідування лекцій	30
4.	Залік	30
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

90-100-А (відмінно) – відповідає високій виконавській активності, яскравій грі із якісною реалізацією всіх технологічних компонентів виконавської майстерності;

82-89-B (добре) – відповідає якісному виступу, але з наявністю незначних недоліків;

74-81-C (добре) – відповідає впевненому виступу, але з наявністю певних вад;

64-73-D (задовільно) – наявність значних недоліків у грі виконавця;

60-63-E (задовільно) – наявність значних вад у грі виконавця;

35-59-FX (незадовільно) – низький рівень виконання не відповідає вимогам НМАУ.

1-34-FX (незадовільно) –рівень виконання не відповідає вимогам НМАУ.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для усіх студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Глибоке вивчення та засвоєння програмного матеріалу передбачає щоденну самостійну роботу студентів, яка допомагає поглиблювати та розширювати межі курсу. Самостійна підготовка до семінарів, написання контрольних робіт повинні виявляти знання музичної літератури та нотного матеріалу.

В цілому викладання курсу спрямоване на стимулювання активно творчого самостійного та професійного мислення молодих музикантів.

Рекомендована література

1. Симоненко В. Мелодии джаза. / Володимир Симоненко. – К. :МузичнаУкраїна., 1984. – 319 с.
2. Симоненко В. Лексикон джаза. К. Музична Україна. 1981г. 112 стр.
3. Тимур Полянський Традиційний Джаз. К. :МузичнаУкраїна.,2015 рік.336 с.
4. James Lincoln Collier. The Making of Jazz: A Comprehensive History. 1978
5. Baker, David (1981). *Jazz Pedagogy: A Comprehensive Method of Jazz Education for Teacher and Student*. Alfred Music Publishing.
6. Gioia Ted. The History of Jazz. — Second Edition. — Oxford University Press, 2011. — 452 с. — ISBN 9780195399707
7. Appel Willi. Harvard Dictionary Of Music. — First Edition. — CBG: Harvard University Press, 1944. — 833 с.
8. Holland J. G. Miss Gilbert's Career: An American Story. — C. Scribner, 1860. — 476 с. Bechet S. J. Treat It Gentle. — NYC: Hill and Wang, 1960. — 245 с.
9. Nicholson Stuart. Jazz and Culture in a Global Age. — Northeastern University Press, 2014. — 312 с. — ISBN 9781555538446.
10. Kater Michael H. Gewagtes Spiel. Jazz im Nationalsozialismus. Köln: Kiepenheuer & Witsch, 1995. ISBN 9783462024098.
11. Boyer, Paul S. The Oxford Encyclopedia of American Cultural and Intellectual History : [англ.] : in 2 vol. / Joan Shelley Rubin, Professor Scott E. Casper. — Oxford University Press, 2013. — ISBN 978-0-199-76435-8.
12. DeVeaux, Scott. Jazz / Scott DeVeaux, Gary Giddins. — W.W. Norton & Co., 2009. — 704 p. — ISBN 978-0-393-06861-0.

13. Holt, Fabian. Genre in Popular Music. — University of Chicago Press, 2007. — 221 p. — ISBN 978-0-226-35039-4.
14. Schuller, Gunter. Jazz . Britannica Online. Encyclopedia Britannica .
15. Epistrophies: Jazz and the Literary Imagination Brent Hayes Edwards Harvard University Press, 2017
16. Jazz Country: Ralph Ellison in America Horace A. Porter University of Iowa Press, 2001
17. Jazz Internationalism: Literary Afro-Modernism and the Cultural Politics of Black MusicJohn Lowney University of Illinois Press, 2017
18. Jazz Improvisation: Tonal and Rhythmic Principles Paperback – January 1, 1992 by John Mehegan
19. Jazz Rhythm and The Improvised Line (Jazz Improvisation, No. 2) Paperback – January 1, 1962. by John Mehegan